



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ  
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА  
«ЕКОНОМІКА»**

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти  
за спеціальністю 051 Економіка  
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки  
ступінь вищої освіти – Доктор філософії

**ВСТУП 2023**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

**Вчена рада ХДАЕУ**

**(протокол 30.06.2023 р. № 7)**

**Освітньо-наукова програма**

**вводиться в дію з «01» вересня 2023р.**

**В.о. ректора ХДАЕУ**

**Вікторія ГРАНОВСЬКА**

**наказ від 30.06.2023 р. № 22/ОД**



Кропивницький 2023

**ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ**  
**освітньо-наукової програми «Економіка»**

рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

спеціальність – 051 Економіка

галузі знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

ступінь вищої освіти – Доктор філософії

Освітньо-наукова програма відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікацій.

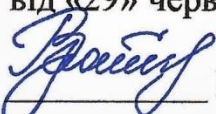
**РОЗРОБЛЕНО:**

Гарант  
освітньо-наукової програми  
«Економіка»  
від «27» квітня 2023 р.

  
Світлана СКРИПНИК

**ПОГОДЖЕНО**

Перший проректор, проректор з  
науково-педагогічної роботи  
Херсонського державного аграрно-  
економічного університету  
від «29» червня 2023 р.

  
Вікторія ГРАНОВСЬКА


**СХВАЛЕНО:**

вченою радою економічного  
факультету  
Протокол № 10  
від «30» травня 2023 р.

Голова вченої ради економічного  
факультету

  
Вікторія КРИКУНОВА

Начальник  
навчально-методичного відділу  
університету  
від «29» червня 2023 р.

  
Олена КАН

## ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – є нормативним документом Херсонського державного аграрно-економічного університету, що регламентує нормативні, кваліфікаційні, навчальні, методичні, організаційні та компетентнісні вимоги підготовки докторів філософії галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка.

Освітньо-наукова програма розроблена відповідно до вимог Закону України «Про освіту» № 2145-VIII від 05 вересня 2017 р.; Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01 липня 2014 р.; Постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»; Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 283 від 03.04.2019) «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)»; Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 509 від 12.06.2019, № 519 від 25.06.2020) «Про затвердження Національної рамки класифікацій»; Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 579 від 12.08.2015 р.

Враховано рекомендації та сучасний зарубіжний досвід наукової освіти:

«Зальцбурзькі принципи I» – “Salzburg I Conclusions and Recommendations”. Bologna Seminar on “Doctoral Programmes for the European Knowledge Society” (Salzburg, 3-5 February 2005);

«Зальцбурзькі принципи II». «Принципи інноваційної докторської підготовки» – “Salzburg II Recommendations. European Universities’ achievements since 2005 in implementing the Salzburg Principles” (EUA Council for Doctoral Education), 2010;

«Принципи інноваційної докторської підготовки» – Principles for Innovative Doctoral Training. Report of Mapping Exercise on Doctoral Training in Europe “Towards a common approach”. European Commission, 2011;

«Підготовка докторів філософії – втілення Зальцбурзьких принципів. Реалізація та нові виклики» – “Doctoral Education – Taking Salzburg forward. Implementation and New Challenges”. EUA Council for Doctoral Education, European University Association, 2016.

**Керівник робочої групи (гарант освітньої програми):**

**Скрипник Світлана Валентинівна** – завідувач кафедри обліку і оподаткування Херсонського державного аграрно-економічного університету, доктор економічних наук, доцент.

**Розроблено робочою групою у складі:**

**Пристемський Олександр Станіславович** – професор кафедри обліку і оподаткування Херсонського державного аграрно-економічного університету, доктор економічних наук, професор

**Пантелеймоненко Андрій Олексійович** – професор кафедри економіки і фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету, доктор економічних наук, професор

**Савченко Віра Меєрівна** – професор кафедри економіки та фінансів, Херсонського державного аграрно-економічного університету, кандидат економічних наук, професор

**із залученням стейкхолдерів:**

**Баруліна Ірина Юріївна** – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти другого року навчання.

**Станкова Антоніна Сергіївна** – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти третього року навчання.

**Чернявська Тетяна Анатоліївна** – доктор наук, професор Державної вищої професійної школи в Коніні (м. Конін, Польща)

**Кручиненко Вікторія Анатоліївна** - голова ради роботодавців економічного факультету Херсонського державного аграрно-економічного університету, директор ТОВ «Фінансова компанія Еліт-Фактор»

**Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:**

**Дудченко Володимир Вікторович** – доктор економічних наук, директор Інституту рису НААН України

**Місюк Микола Васильович** – доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України, Подільський державний аграрно-технічний університет

**Рафаел Чілочі** – декан факультету економічного інжинірингу та бізнесу Технічного університету Молдови (м Кишинів, Молдова)

### 3. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 ЕКОНОМІКА

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу</b>	Херсонський державний аграрно-економічний університет, економічний факультет Кафедра економіки та фінансів Кафедра обліку і оподаткування Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу й іноземних мов Кафедра менеджменту та інформаційних технологій Кафедра професійної освіти
<b>Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу</b>	Доктор філософії (PhD)
<b>Галузь знань</b>	05 Соціальні та поведінкові науки
<b>Спеціальність</b>	051 Економіка
<b>Офіційна назва освітньо-наукової програми</b>	Освітньо-наукова програма «Економіка» третього рівня вищої освіти
<b>Тип диплому та обсяг освітньо-наукової програми</b>	Диплом доктора філософії, одиничний; 240 кредитів ЄКТС, у тому числі освітня складова – 60 кредитів ЄКТС, наукова складова – 180 кредитів ЄКТС; термін навчання – 4 академічних роки.
<b>Наявність акредитації</b>	Умовна
<b>Цикл / Рівень</b>	НРК України – 8 кваліфікаційний рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
<b>Передумови</b>	Умови вступу визначаються «Правилами прийому до Херсонського державного аграрно-економічного університету», затвердженими Вченою радою Університету.
<b>Мова(и) викладання</b>	Українська
<b>Термін дії освітньо-наукової програми</b>	4 роки
<b>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-наукової програми</b>	Офіційний веб-сайт Херсонського державного аграрно-економічного університету <a href="http://www.ksau.kherson.ua/">http://www.ksau.kherson.ua/</a>

## 2. Мета освітньо-наукової програми

Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих до міжнародного наукового та академічного простору науковців і науково-педагогічних кадрів за спеціальністю 051 Економіка, здатних до розв'язання комплексних проблем у галузі економіки, зокрема, аграрної економіки, самостійної реалізації наукової, дослідницько-інноваційної, педагогічної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, проведення власного оригінального наукового дослідження.

## 3. Характеристика освітньо-наукової програми

<b>Опис предметної області</b>	<p><i>Об'єкт діяльності (дослідження):</i> теорія, методологія наукових досліджень, феномени, явища і проблеми сучасних економічних процесів та систем.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> загальні закони, закономірності та тенденції соціально-економічного розвитку, мотивація та поведінка суб'єктів ринку; теорії мікро-, макро- і міжнародної економіки; кількісні методи в економічних дослідженнях; інституціональний, міждисциплінарний та історичний аналіз соціально-економічних явищ та процесів; розробка та обґрунтування економічних рішень; регулювання та управління багаторівневими господарськими системами.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> методи мікро- та макроекономічних досліджень, комп'ютерного моделювання економічних систем, статистичного аналізу, прогнозування, управління проєктами, цифрові технології, методи і технології науково-педагогічної діяльності.</p> <p><i>Інструментарій та обладнання:</i> інформаційно-комунікаційні системи, спеціалізоване програмне забезпечення, прилади та обладнання, необхідні для виконання наукових досліджень у сфері економіки</p>
<b>Академічні права випускників</b>	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
<b>Орієнтація освітньо-наукової програми</b>	Освітньо-наукова, дослідницька та прикладна. Наукові дослідження є новими та удосконаленими, практично спрямованими і цінними теоретичними і методичними результатами

<p><b>Основний фокус освітньо-наукової програми та спеціалізації</b></p>	<p><b>Загальний:</b> Підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців-науковців з економіки, які володіють дослідницькими, педагогічними, комунікативними, аналітичними, організаційними, підприємницькими навичками для аналізу, оцінки, моделювання і прогнозування економічних процесів в умовах глобалізації, невизначеності та турбулентності, здатних до критичного мислення.</p> <p><b>Спеціальний:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- виявлення закономірностей, особливостей, проблем і перспектив розвитку національної економіки, економіки окремих галузей і регіонів;</li> <li>- удосконалення механізмів регулювання економічних процесів;</li> <li>- застосування і обґрунтування методів наукових досліджень в економіці;</li> <li>- обґрунтування та використання економіко-математичних моделей розвитку національної економіки з метою забезпечення продовольчої безпеки країни та підвищення конкурентоздатності окремих галузей та суб'єктів господарювання;</li> <li>- дослідження інвестиційної, інноваційної, виробничої, логістичної, маркетингової, фінансової діяльності підприємств з урахуванням світових тенденцій та конкурентного середовища;</li> <li>- визначення теоретико-методологічних, науково-методичних та прикладних засад розвитку аграрної економіки;</li> <li>- використання сучасних методів стратегічного управління економічними системами різного рівня.</li> </ul> <p>Ключові слова: економіка, методологія, методи, наукові дослідження, економічні процеси, національна економіка, аграрна економіка, регіональна економіка, підприємство, управління, стратегічне управління, економічна діяльність, конкурентоспроможність, інвестиції, інновації, маркетинг, логістика, глобалізація, регулювання економіки.</p>
<p><b>Особливості програми</b></p>	<p>Програма орієнтована на формування сучасних професійних та наукових компетентностей шляхом забезпечення міждисциплінарної підготовки доктора філософії та побудови навчального процесу на основі практико-орієнтованого підходу. В рамках програми надається комплексна підготовка в галузі</p>

	<p>соціальних та поведінкових наук, поглиблена фахова підготовка з економіки, зокрема, аграрної економіки, з використанням сучасних освітніх технологій. Загальний обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми 60 кредитів ЄКТС, у тому числі: обов'язкові компоненти 45 кредитів ЄКТС, 75% (наявність практичної складової (6 кредитів ЄКТС); вибіркові компоненти – 15 кредитів ЄКТС, 25%. Перелік вибіркових дисциплін сприяє поглибленню знань у сфері наукових інтересів та удосконаленню універсальних навичок, набуттю конкурентних переваг на ринку праці.</p> <p>Наукова складова освітньо-наукової програми – 180 кредитів передбачає здійснення власних наукових досліджень під керівництвом одного або двох наукових керівників з відповідним оформленням одержаних результатів у вигляді дисертаційної роботи.</p> <p>Особливістю наукової складової підготовки докторів філософії зі спеціальності 051 Економіка є дослідницький характер з проведення комплексних наукових досліджень в галузі економіки з урахуванням сучасних надбань вітчизняної та зарубіжної науки.</p>
<b>4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання</b>	
<b>Працевлаштування випускників</b>	<p>Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти, інших посадах, що потребують кваліфікації доктора філософії з економіки, зокрема на посадах наукових консультантів, експертів, аналітиків у дослідницьких установах і підрозділах підприємств, установ, організацій</p> <p><b>Посади згідно з класифікатором професій України:</b></p> <p>законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі). Керівники підприємств, установ, організацій (12):</p> <p>керівники підприємств, установ, організацій (директор) (1210.1), керівники виробничих підрозділів у промисловості (1222), керівники різних основних підрозділів (начальник) (1229.1), керівники функціональних підрозділів (начальник) (1231). Керівник науково-дослідного підрозділу (1237), головний фахівець науково-дослідного підрозділу</p>



	<p>(1237.1), начальник (завідувач) науково-дослідного підрозділу (1237.2), керівник проєктів та програм (1238), керівник інших функціональних підрозділів (1239), керівник малих підприємств (директор) (13). Консультант з питань комерційної діяльності та управління (1475.4).</p> <p>Професіонали: викладачі закладів вищої освіти (2310): докторант, доцент, професор кафедри (2310.1), асистент, викладач закладу вищої освіти (2310.2).</p> <p>Інші професіонали (24): професіонали державної служби та місцевого самоврядування, у сфері праці та зайнятості, маркетингу, ефективності підприємництва, інтелектуальної власності та інноваційної діяльності (241): професіонал з праці та зайнятості, науковий співробітник в галузі праці та зайнятості (2412.1), експерт з регулювання соціально трудових відносин, експерт із соціальної відповідальності, кар'єрний радник (2412.2), науковий співробітник консультант (маркетинг, ефективність господарської діяльності, раціоналізація виробництва) (2419.1), консультант з ефективності підприємництва, професіонал з інтелектуальної власності, фахівець-аналітик з дослідження товарного ринку (2419.2), інспектор державний, державний експерт (2419.3), науковий співробітник (економіка) (2441.1), оглядач з економічних питань, економічний радник, консультант з економічних питань (2441.2).</p> <p>Місце працевлаштування. Наукові та аналітичні центри; інституції державної влади та управління, місцевого самоврядування; підприємства різних форм власності, фінансові установи; заклади вищої освіти, науково-дослідні інститути.</p>
<p><b>Подальше навчання</b></p>	<p>Навчання для розвитку та самовдосконалення у науковій та професійній сферах діяльності, а також інших споріднених галузях наукових знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– на 8-ому науковому рівні вищої освіти у галузі 05 Соціальні та поведінкові науки;</li> <li>– на 8-ому освітньо-науковому рівні вищої освіти у споріднених галузях наукових знань.</li> </ul> <p>Подальше навчання включає участь у наукових проєктах, дослідницьких грантових програмах, підвищення кваліфікації у закладах післядипломної освіти, наукових установах, різні форми академічної мобільності.</p>

<b>5. Викладання та оцінювання</b>	
<b>Викладання та навчання</b>	<p>Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання, індивідуальна освітня траєкторія. Лекційні заняття мають інтерактивний науковий характер. На практичних заняттях застосовують кейс-метод, ситуаційні завдання, ділові ігри. Обов'язковою є підготовка презентацій результатів власних досліджень. Увагу акцентовано на особистому саморозвитку, груповій роботі, умінні презентувати результати навчання, що сприятиме формуванню потреби й готовності до продовження самоосвіти протягом життя. Залучення до проведення занять кваліфікованих практикуючих фахівців та зарубіжних провідних науковців.</p> <p>Консультації із науковим керівником й представниками академічної спільноти, проведення власного оригінального наукового дослідження.</p>
<b>Оцінювання</b>	<p>Оцінювання навчальних досягнень аспірантів здійснюється за 4-х бальною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і заліковою («зараховано, «не зараховано») системами, так і за 100- бальною шкалою та системою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).</p> <p>Види контролю: поточний, семестровий, підсумковий.</p> <p>Контрольні заходи (екзамени, заліки) проводяться відповідно до вимог «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в умовах ЄКТС» ХДАЕУ (2021 р.).</p>
<b>6. Програмні компетентності</b>	
<b>Інтегральна компетентність</b>	<p>Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики</p>
<b>Загальні компетентності</b>	<p><b>ЗК01.</b> Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p><b>ЗК02.</b> Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p><b>ЗК03.</b> Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p><b>ЗК04.</b> Здатність генерувати нові ідеї (креативність)</p> <p><b>ЗК05.</b> Здатність розв'язувати комплексні проблеми</p>

	<p>економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p><b>ЗК 06.</b> Здатність володіти соціально-комунікативними навичками ефективного спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)</p>
<p><b>Спеціальні (фахові) компетентності</b></p>	<p><b>СК01.</b> Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.</p> <p><b>СК02.</b> Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.</p> <p><b>СК03.</b> Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.</p> <p><b>СК04.</b> Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.</p> <p><b>СК05.</b> Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.</p> <p><b>СК06.</b> Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей</p> <p><b>СК07.</b> Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.</p>

**СК08.** Здатність виявляти закономірності, поглиблено аналізувати і розв'язувати комплексні проблеми розвитку аграрної економіки та її окремих галузей в умовах посилення глобалізаційних та євроінтеграційних процесів.

**СК09.** Здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

## 7. Програмні результати навчання

**РН01.** Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

**РН02.** Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації

**РН03.** Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

**РН04.** Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.

**РН05.** Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

**РН06.** Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

**РН07.** Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

**РН08.** Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми

**РН09.** Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні

дані.

**РН10.** Вміти формулювати та застосовувати нові наукові підходи до оцінювання результативності функціонування аграрної економіки, розробляти стратегії виходу вітчизняних фірм на зовнішні ринки в умовах посилення глобальної макроекономічної нестабільності.

## 8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

<b>Кадрове забезпечення</b>	Професорсько-викладацький склад, що залучений до викладання навчальних дисциплін освітньо-наукової програми, відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньо-наукової програми, є штатними працівниками Херсонського державного аграрно-економічного університету, мають науковий ступінь та вчене звання, підтверджений рівень наукової та професійної активності. Поширеною практикою є проведення відкритих лекцій, консультування із залученням провідних фахівців в економічній сфері та гостей лекторів.
<b>Матеріально-технічне забезпечення</b>	Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу (навчальні приміщення, спеціалізовані кабінети, комп'ютерні класи з пакетами програмного забезпечення, навчальні лабораторії, мультимедійне обладнання тощо) відповідає вимогам та потребам до проведення лекційних і практичних занять, у т.ч. в дистанційному режимі. В університеті є локальна комп'ютерна мережа з доступом до ресурсів Інтернет. Освітній процес повністю забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях завдяки фондам наукової бібліотеки та веб-ресурсів університету (зокрема, <a href="http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/">http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/</a> ). Підтримка здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня Херсонського державного аграрно-економічного університету забезпечується розвиненою соціальною інфраструктурою, яка включає гуртожитки, спортивні зали і споруди, пункти громадського харчування, базу відпочинку «Колос» на березі Чорного моря.
<b>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</b>	Належна забезпеченість бібліотеки підручниками та посібниками, вітчизняними і закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного профілю, доступ до джерел Internet, розробок професорсько-викладацького складу. Офіційний веб-сайт <a href="http://www.ksau.kherson.ua">http://www.ksau.kherson.ua</a> містить інформацію про навчальну, наукову і виховну

	<p>діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти.</p> <p>У Херсонському державному аграрно-економічному університеті є локальна комп'ютерна мережа з доступом до мережі Інтернет.</p> <p>Матеріали навчально-методичного забезпечення освітньо-наукової програми викладені у внутрішній електронній мережі DSpace. Доступ до наукометричної бази даних Web of Science, SCOPUS, ScienceDirect; віртуальне навчальне середовище Moodle; корпоративна пошта; навчальні і робочі плани; графіки освітнього процесу; робочі навчальні програми дисциплін. Запроваджено електронні кабінети здобувачів.</p>
<b>9. Педагогічна практика</b>	
<p><b>Педагогічна практика</b></p>	<p>Педагогічна практика є складовою практичної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 051 Економіка. Педагогічна практика передбачає набуття здобувачами компетентностей щодо розвитку універсальних та індивідуальних особистісних здібностей; дозволяє оволодіти комунікативними навичками; формує здатність до організації та здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки здобувачів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності.</p> <p>Педагогічна практика передбачає отримання таких навичок:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- проведення заняття в якості науково-педагогічного працівника;</li> <li>- підготовки необхідних для занять презентаційних матеріалів, методичних рекомендацій, дидактичного забезпечення;</li> <li>- вивчення інноваційного освітнього досвіду і вміння застосовувати його у власній практичній діяльності;</li> <li>- працювати на етапі підготовки до практичних та семінарських занять з науковою літературою, монографіями, дисертаціями, енциклопедіями, словниками, періодичними та аналітичними джерелами.</li> </ul> <p>Педагогічна практика планується на третьому році навчання загальним обсягом 180 годин (6 кредитів).</p>
<b>10. Академічна мобільність</b>	
<p><b>Національна кредитна мобільність</b></p>	<p>Підвищення кваліфікації (стажування) у закладах вищої освіти, наукових установах на основі двосторонніх договорів між Херсонським</p>

	державним аграрно-економічним університетом та університетами і науковими закладами України. Самоініційована кредитна мобільність.
<b>Міжнародна кредитна мобільність</b>	<p>Можлива на підставі укладених договорів про співробітництво, консультування, стажування і практичну підготовку із зарубіжними університетами, які дають можливість: одержати додаткові знання і навички у сфері наукових інтересів та у суміжних галузях науки; удосконалювати рівень володіння іноземною мовою; ознайомитися із зарубіжною культурою, історією.</p> <p>Також ХДАЕУ створює сприятливе середовище для реалізації самоініційованої мобільності: наукові стажування, кредитна мобільність до університетів ЄС за програмою Erasmus+ KA1 International Credit Mobility, за програмами DAAD, Fullbright та ін.</p>
<b>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</b>	На даному рівні відсутнє

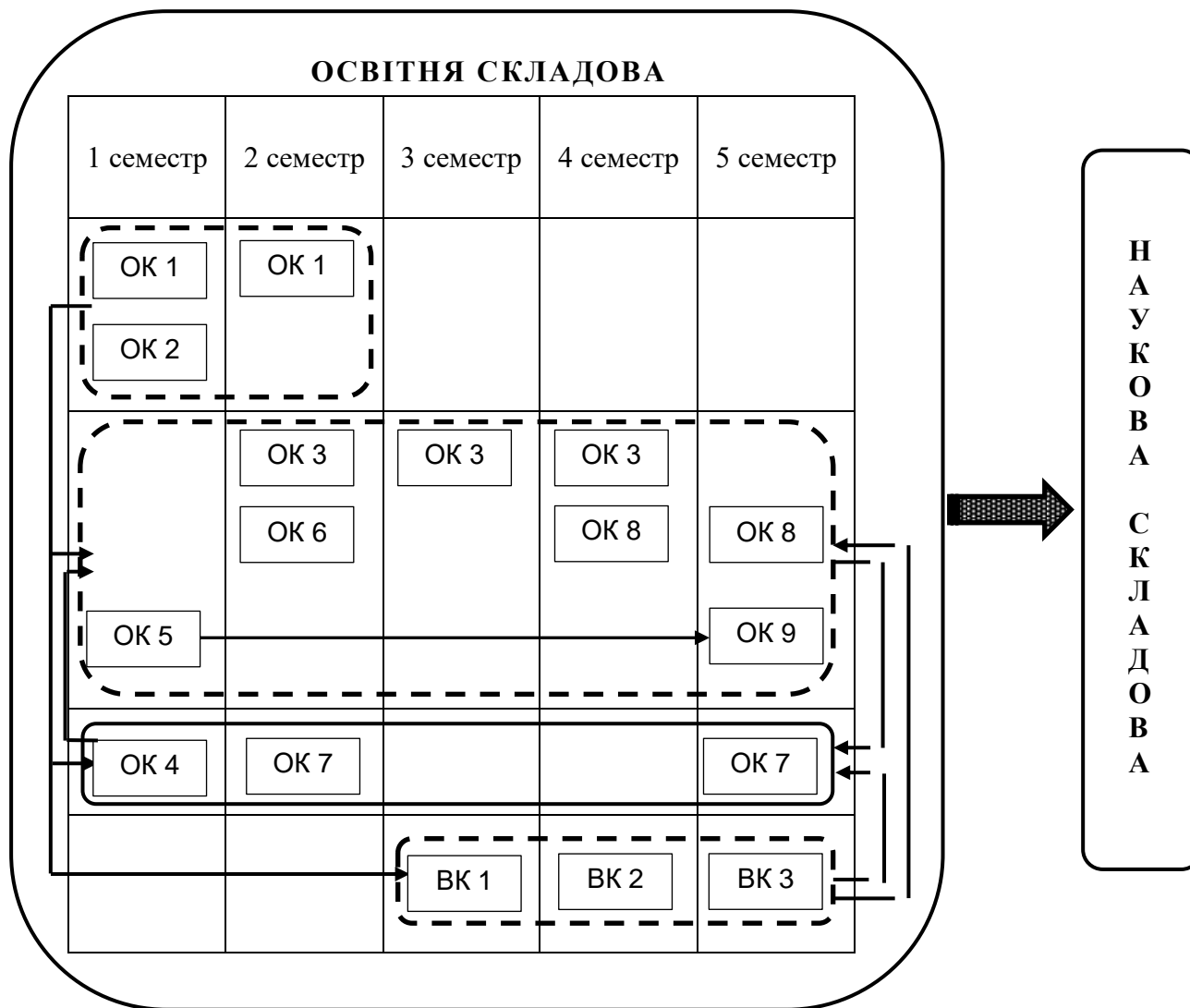
## 4. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

### 4.1. Перелік компонентів ОНП

Код з/п	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практика)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
<b>1. Обов'язкові компоненти освітньої програми</b>			
ОК 01	Філософія науки та академічна етика	6	Залік/екзамен
ОК 02	Методологія й організація наукових досліджень та академічне письмо	3	Екзамен
ОК 03	Наукова іноземна мова	8	Залік/екзамен
ОК 04	Аграрна економіка	4	Залік
ОК 05	Педагогіка та психологія вищої школи	3	Залік
ОК 06	Організація управління науковими проектами та захист інтелектуальної власності	3	Залік
ОК 07	Студії з економіки	8	Залік/екзамен
ОК 08	Моделювання економічних процесів в ІТ-середовищі	4	Залік/екзамен
ОК 09	Педагогічна практика	6	Залік
<b>Загальний обсяг обов'язкових компонентів</b>		<b>45 кредитів, 8 заліків, 5 екзаменів</b>	
<b>2. Вибіркові компоненти освітньої програми</b>			
ВК 01	Дисципліна вільного вибору 1	5	залік
ВК 02	Дисципліна вільного вибору 2	5	залік
ВК 03	Дисципліна вільного вибору 3	5	залік
<b>Загальний обсяг вибіркових компонентів (три навчальні дисципліни)</b>		<b>15 кредитів, 3 заліки</b>	
<b>Загальний обсяг освітньої складової ОНП</b>		<b>60 кредитів, 11 заліків, 5 екзаменів</b>	
<b>Загальний обсяг наукової складової ОНП</b>		<b>180 кредитів</b>	
<b>ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ</b>		<b>240 КРЕДИТІВ</b>	



### Структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів



## 5. ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

<b>Форми здобувачів освіти</b>	<b>атестації вищої</b>	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації
<b>Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії</b>		Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері економіки або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).

Наукова складова здобувачів передбачає проведення власного наукового дослідження: підготовку та публікацію наукових статей, участь у наукових конференціях і семінарах та підготовку розділів дисертаційної роботи. Здійснюється відповідно до індивідуального плану наукової роботи аспіранта.

Здобувачі:

- представляють доповідь на науковому семінарі;
- подають до відділу аспірантури та докторантури: звітні документи; витяг з протоколу кафедри, наукового семінару про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертаційної роботи; витяги з протоколів вченої ради факультету та Університету з рішенням щодо стану виконання індивідуального плану роботи.

Під час проведення атестації аспірант презентує результати підготовки, акцентуючи увагу на отриманих результатах наукового дослідження, їх актуальності, науковій новизні та прикладному значенні, методиці дослідження, методах, які при цьому застосовуються, достовірності отриманих результатів та ступеня їх апробації. Стан готовності дисертацій до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Підготовка в аспірантурі здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії завершується наданням висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів наукового дослідження аспіранта.

Державна атестація здійснюється постійно діючою спеціалізованою вченою радою або разовою спеціалізованою вченою радою Університету або іншого закладу вищої освіти (наукової установи), утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень аспіранта у формі дисертації.

## 6. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	НС*
ІК	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ЗК 1	•				•					•
ЗК 2	•	•	•			•	•	•	•	•
ЗК 3			•			•				•
ЗК 4	•	•				•		•		•
ЗК 5	•	•		•	•	•	•	•	•	•
ЗК 6	•		•		•	•			•	•
СК 1	•	•	•	•		•	•			•
СК 2		•	•			•		•		•
СК 3		•		•	•	•	•	•	•	•
СК 4					•				•	•
СК 5		•		•			•			•
СК 6							•	•		•
СК 7	•	•		•	•	•				•
СК 8				•			•	•		•
СК 9	•	•			•				•	•

\*НС – Наукова складова

## 7. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (РН) ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	НС*
РН 1		•		•		•	•			•
РН 2		•		•			•	•		•
РН 3						•		•		•
РН 4			•					•	•	•
РН 5						•	•		•	•
РН 6	•	•	•	•			•		•	•
РН 7	•	•			•				•	•
РН 8	•	•			•					•
РН 9		•				•		•		•
РН 10		•		•			•	•		•

\*НС – Наукова складова

## Матриця відповідності компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	ЗН1 Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	УМ1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики	К1. Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому	АВ1. Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності
Перелік компетентностей		УМ2. Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності	К2. Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	АВ2. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
		УМ3. Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей		
<b>Загальні компетентності</b>				
ЗК01.	ЗН1	УМ1 УМ3	К1 К2	АВ2
ЗК02.		УМ1 УМ2	К1 К2	АВ1
ЗК03.	ЗН1	УМ2 УМ3	К2	АВ1 АВ2
ЗК04.		УМ1 УМ3	К1	АВ1
ЗК05	ЗН1	УМ1 УМ2	К1	АВ2
<b>Спеціальні (фахові) компетентності</b>				
СК01	ЗН1	УМ1 УМ3	К1	АВ1
СК02			К1 К2	
СК03		УМ1	К2	АВ2
СК04	ЗН1	УМ2		АВ1
СК05		УМ2 УМ3	К2	АВ2
СК06		УМ2		АВ1
СК07	ЗН1	УМ2 УМ3	К1 К2	АВ1

## Матриця відповідності результатів навчання та компетентностей

	Програмні результати навчання	Загальні компетентності					Спеціальні (фахові) компетентності						
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7
		<b>PH01</b>	Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій	+	+	+		+	+				
<b>PH02</b>	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки з метою досягнення економічної та соціальної ефективності в умовах глобалізації	+	+	+				+		+		+	
<b>PH03</b>	Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі економіки та дотичних міждисциплінарних напрямках	+	+		+		+		+			+	+
<b>PH04</b>	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи									+		+	+
<b>PH05</b>	Пропонувати нові рішення, розробляти та реалізовувати наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності				+	+	+	+	+			+	+
<b>PH06</b>	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефаківцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях				+	+		+	+				
<b>PH07</b>	Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності							+			+		
<b>PH08</b>	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми	+	+			+	+			+			+
<b>PH09</b>	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані	+	+		+					+		+	+

## 8. ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

<b>Принципи та процедури забезпечення якості освіти</b>	визначаються Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
<b>Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм</b>	визначаються Положенням про освітні програми
<b>Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти</b>	визначається Положенням про анкетування
<b>Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників</b>	визначається Положенням про підвищення кваліфікації
<b>Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу</b>	визначається вимогами до матеріально-технічного забезпечення
<b>Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом</b>	визначаються Положенням про організацію освітнього процесу
<b>Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації</b>	розміщення на сайті ХДАЕУ у відкритому доступі
<b>Запобігання та виявлення академічного плагіату</b>	визначається Положенням про Комісії з академічної доброчесності і університетську Комісію з етики та управління конфліктами, Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин, Кодексом академічної доброчесності, Положенням про порядок перевірки наукових, навчально-наукових, навчально-методичних матеріалів на наявність плагіату